

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra MASCARADE

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 3-7: Komедier", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 3-7: Komедier*, udg. af F. J. Billeskov Jansen , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 173. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holb04val-shoot-idm140498923435200.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 3-7: Komедier

Som det kan ses af Indledningen til Jule-Stue, har denne Komædie og den nærværende samme Udspring. De kom da formentlig begge til Opførelse i de sidste Dage af Februar 1724. Naar man dengang opførte Teaterbygninger, drog man Omsorg for, at disse uden for Spilletiderne kunde benyttes til offentlige Festlokaler. Saaledes havde Capion da ogsaa gjort, da han i Efteraaret 1721 lod bygge Teaterhuset i Lille Grønnegade. Fra Januar 1722 havde København saaledes et Forlystelsernes Hus, hvor franske Skuespil, Baller og Maskerader afløste hinanden. Da den danske Skuespillertrup i September 1722 rykkede ind paa Teatret, fortsatte de indbringende Assembléer naturligvis. Teatrets Forestillinger begyndte Kl. 5 og sluttede ved Syvtiden ; saa var der lige Tid til at gøre klar til Maskeraden, der begyndte Kl. 8, som det kan ses af Komædien. Det var det dybe Scenerum, som indrettedes til Dansesal, medens Tilskuerpladserne var Promenadegulv. I Komædiens Intermedium, hvor Maskeraden præsenteres, har man derfor omdannet Scenen til Maskeradesal. Da Stykket blev planlagt, var det antagelig Mening, at det brogede Mellemspil ikke blot skulde berede Tilskuerne en Fest for Øjet og Øjeblikket, men ogsaa love dem Fornøjelse efter Teatertid. Men inden Premierens skete der imidlertid noget. Politiet havde haft et vaagent og uvilligt Øje til Etablissementet. Man var nemlig opmærksom paa, at der spilledes Hasard i Huset; det var Bassette, der dengang var saa moderne. Den 10. Februar 1724 slog Politimesteren til; der kom Forbud mod Maskerader og Hasardspil. Holbergs ypperlige 174 Reklamespil fik saaledes en næsten demonstrativ Aktualitet, da det kom op. Og det bevarede denne Stilling, da det genaabede Teater i December 1748 satte Komædien paa Plakaten; Maskeraderne var stadig forbudt. Derfor gentog Holberg sit aandfulde Forsvar for Maskerader som offentlig Forlystelse i Epistel 347. Han henviser her til den romerske Saturnaliefest, som fejredes i December. I disse romerske »Julestuer« var Herrer og Slaver lige, som i »den naturlige Stand«, Holberg havde fremstillet i Naturog Folkeretten. Fra Horats' Satirer (2. Bog 7. Satire) kendte Holberg Situationen, hvor Horats giver sin Slave Lov til, i Anledning af Festen, at sige om sin Herre lige hvad han mener om ham. Horats faar da langt mere at høre om sine Svagheder end han ønsker; han leder efter en Sten og efter Pile for at gøre det af med Slaven og sender ham til sidst bort under Trusler. Dette meget levende Optrin er værd at mindes, naar man i Mascarade kommer til Scenen, hvor Jeronimus nok tillader Henrik at tale sin Sag, men alligevel stadig overfuser ham (II, 3).